

Helge Sørensen og hans musik

Helge Sørensen fra Haunstrup i Vestjylland (1930-2007) var spillemand på diatonisk og femradet kromatisk harmonika. Han var ud af en familie med mindst fire generationer udøvende spillemænd - og nu med hans datter Margit som den femte.

Faderen Thomas Kristian Sørensen spillede diatonisk harmonika og var aktiv spillemand livet igennem, bedstefaderen Marinus Sørensen var spillemand på diatonisk harmonika, og bedstefaderens broder var den kendte spillemand Peder Pøhl Sørensen (1850-1949), der var aktiv til sin død.

Helge Sørensen var født den 15. januar 1930 i Timring. Helge blev i 1958 gift med Dagny Schmykker, der sammen med ham drev landbrug, og senere arbejdede han som murer. I 1965 købte de en landejendom i Hastrup, og ved siden af landbruget ernærede han sig ved at mure for folk. Han spillede femradet harmonika, men begyndte med at spille på mundharpe, og som seks-syvårig spillede han på faderens diatoniske harmonika. I 1930'erne anskaffede hans broder sig den nu populære kromatiske harmonika. I 1945 måtte han træde ind i orkestret, da de ældre brødre var blevet indkaldt til militærtjeneste. Han var på det tidspunkt 15 år og lærte sig hurtigt at spille på den kromatiske harmonika. I 1951 blev han indkaldt og spillede efter hjemsendelsen kun til private fester og gammeldans i Vildbjerg.

Siden har han udover at spille på sin hjemegn deltaget i mange folkemusikarrangementer og været lærer for folk, der var interesserede i hans specielle spillestil. Fra 1975 og frem blev han opsøgt af folkemusikindsamlere og var gennem mere end 36 år en inspirationskilde for nye folkemusikinteresserede, først sammen med fætter Thomas Ingolf Sørensen og med dennes datter Lillian og Gitte - siden med Jack Jacobsen og Gitte Thofte og fra 1985 med sin datter Margit. Ud over alle disse har han deltaget i mange folkemusikarrangementer landet over og været tålmodig lærer for os folk, der var betaget af hans unikke spillestil og repertoire.

Danserepertoiret er unikt og består hovedsageligt af pardanse som hopsa og scottish, valse og fynboer, trippevalse, andre pardanse som mazurka, syvspring og mange specielle danse, og af specielle turdanse som "æ mølving", trekant og flere.

Helge Sørensen var som nævnt sønnesøn til Marinus Sørensen, der var bror til den navnkundige spillemand Peter Pøhl. Han har sagt om Peder Pøhls musik: *Det var slet æt som man hører dem (andre) spille violin i daw. Det var en hel anden gammel takt. Den takt hører man ikke mere*". Helge mener at: *"Det er fordi, det var efter gehør; det er aldrig det samme som efter noder"*. *"jæn der spiller efter noder, han har ikke samme takt, som én der spiller efter gehør"*. Den særegne takt eller spille måde fremkom også, fordi han brugte kroppen meget, og: *"Det gjorde min far også og det gør a også"*. Helge havde en helt speciel måde at slå takt med fødderne.

Anders Christensen skrev om Helges spillestil: *"Helges musik kan betegnes som rap og spids, hvor han sjældent dvælede i tonerne og alligevel var musikken blød. Han brugte en speciel harmonikaornamentering. Han havde en helt speciel måde at slå takt på, hvor han brugte begge ben uafhængigt af hinanden, f.eks. kom der forskellig lyd, også afhængig af, om han slog hælen eller tåen i gulvet. F. eks. var det almindeligt, at han slog 1/8 med den ene fod og 1/4 med den anden. Derved fremkom forskellig lyd, som også var afhængig af, om han slog tåen eller hælen i gulvet. Det var også meget bevægelsen fra venstre ben, der forplantede sig i venstre knæ og videre til bælgen, som var med til at give den specielle takt. Til hver forskellig danseform havde han sin bestemte måde at slå takt på. Han sagde, at denne specielle måde havde uendelig stor*

betydning for musikken, så meget, at han ikke ville kunne spille uden. Hvis der var én, der rørte ved fødderne, mens han spillede, ville musikken gå i stå øjeblikkeligt.” (Anders Christensen, Musikalsk Folkekultur 1981,4).

Vores - altså sjællændernes - første møde med de to spillemænd var på Vestjyllands højskole i 1981. Det blev begyndelsen på nogle dejlige år med helt unik musik og dans ved mange musikalske sammenkomster, hvor vi må takke for både musikken og dansen og for et fint venskab.

Og glæde os til at høre Margit og hendes orkester spille vestjysk.

Inge Beck